

Mikko Perkko

Suomen kellomuseo kellosepäntaidon ja ajanmittauksen historian kertojana

Suomi sai valtakunnallisen kellomuseon 17. kesäkuuta tänä vuonna Espoon Tapiolaan Suomen kelloseppäliitto ry:n rakennuttamaan toimitaloon. Museonjohtaja Mikko Perkko kirjoittaa siitä, kuinka kelloseppäkunnan vuodesta 1944 vireillä ollut yhteishanke saatiin viimein monien vaiheitten jälkeen päätökseen.

Suomen Kellomuseo tai kuten aikaisempi nimi ”Kellotekninen museo” kuului, perustettiin oikeastaan jo vuonna 1944. Tuolloin Lahteen juuri perustetun kelloseppäkoulun johtokunta ensimmäisen puheenjohtajansa, kauppaneuvos Oskari Rajasen, johdolla ja aloitteesta päätti perustaa ”Kelloteknisen museon antamaan havainnollisen kuvan kelloseppäammattin kehityksestä ja nykyisestä tasosta sekä omassa maassa että ulkomailla”. Kokoelmiin päätettiin kerätä kelloja, kellosepän työkaluja ja -koneita niin menneeltä kuin nykyiseltäkin ajalta.

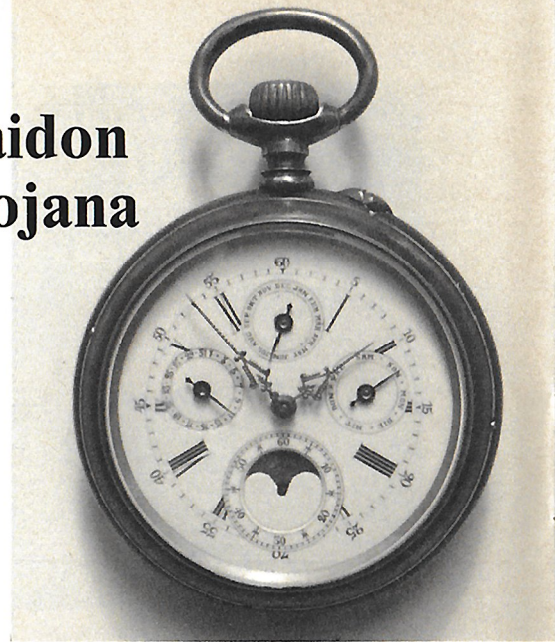
Kokoelmiin alkoikin kerääntyä lahjoituksina kelloja ja muuta esineistöä, jotka sijoitettiin vitriiniin koulun työluokkaan. Koulun siirryttyä Espoon Tapiolaan vuonna 1959 siirtyi museokokoelmakin sen mukana. Kokoelma sijoitettiin omaan n. 30 m²:n tilaan. Esineistön karttuessa tila kävi kuitenkin nopeasti liian pieneksi ja esineistöä jouduttiin varastoimaan hajalleen. Varsinaisen museon rakentaminen tuli yhä tarpeellisemmaksi. Vanhan tilan ahtauden vuoksi kokoelmaa ei pidetty avoimna yleisölle kuin sopimuksesta, se toimi lähinnä koulun opetuskokoelmana. Kokoelmaa hoiti yksi koulun opettajista oman toimensa ohella.

Lopullisen sysäyksen museohanke sai joulukuussa 1981, jolloin Suomen kelloseppäliitto ry päätti perustaa Kellomuseosäätiön, jonka tarkoituksena on kellomuseon perustaminen, ylläpitäminen ja kehittäminen. Samassa yhteydessä liitto lahjoitti museokokoelmansa säätiölle perustettavan kellomuseon peruskokoelmaksi. Kokoelma käsitti tuolloin 312 kelloa sekä lisäksi alaan kuuluvia työkaluja, koneita ja laitteita.

Varsinaiseen museotoimintaan päästiin kuitenkin vasta kesällä 1987, jolloin rakennus, johon Suomen Kellomuseollekin oli varattu tilat, valmistui. Elokuussa 1987 palkattiin museolle museonjohtaja toteuttamaan museon lopullinen kuntoonsaattaminen.

Kellomuseo tutkimuskeskuksena

Museotilaa Suomen Kellomuseolla on kaikkiaan n. 400 m², josta näyttelytilaa n. 200 m². Lisäksi museolle on jo tässä vaiheessa varattu laajennustilaa samaan rakennukseen runsaat 200 m². Vuonna 1992 käyttöön saataviin tiloihin sijoitetaan yleisöillekin avoinna oleva kelloalan erikoiskirjasto (toimii ainoastaan käsikirjastona), arkisto ja kuva-arkisto sekä valtakunnallinen kellotiedosto. Tie-

Sveitsiläinen taskukello 1900-luvun alusta näyttää kuun asennon, kuukauden, päivämäärän, viikonpäivän, tunnit, minuutit ja sekunnit. Kuori siistettyä terästä.

dostoon, jonka kokoaminen alkaa jo kuluvana vuonna, pyritään saamaan tiedot kaikista Suomen museoissa ja yksityisissä kokoelmissa olevista kelloista ja alaan liittyvästä aineistosta. Laajennusosaan tulee myös luento- ja lukusali sekä kahvio.

Näyttely jakaantuu kolmeen osastoon, varsinaiseen perusnäyttelyyn, jossa esitellään alan historiaa, tekniikkaa ja työtapoja kautta aikojen. Vaihtuvien näyttelyiden osastolla esitellään eri teemoihin liittyviä ajanmittausvälineitä, erilaisia alan yksityiskokoelmia sekä alan viimeisimpiä uutuuksia. Kolmantena on toiminnallinen osasto, jossa erityisesti lapsille pyritään havainnollistamaan ajanmittauksen tekniikkaa erilaisin käyntimallein. Osastoa käytetään myös tilapäisnäyttelyihin tarpeen mukaan.

Vuonna 1989 näyttelyyn valmistuu myös toimiva kelloseppänverstaas, jossa korjataan ensisijaisesti omia kelloja, mutta otamme korjattavaksi myös muiden museoiden kelloja ja mahdollisuuksien mukaan myös yksityisten vanhempia kelloja. Suomen Kellomuseo toimii myös Kelloseppäkoulun havainto-opetuksessa. Museo pyrkii palvelemaan muitakin kouluopetusta tarpeen mukaan ja näyttely onkin toteutettu lapset ja nuoriso huomioonottaen.

Suomen Kellomuseo pyrkii näyttelytoiminnan ohella myös jatkuvasti keräämään kelloalaan liittyvää tietoutta ja kuva-aineistoa ja lisäksi se toimii alan tutkimuksen keskuksena maassamme.

Suomen Kellomuseo on avoinna ti—su klo 12—16. Museon toimisto on avoinna ma—pe klo 9—16. Osoite Opinkuja 2, Espoon Tapiolassa. Puh. (90) 466 900. Pääsymaksu 10/5 mk.

Yleiskuva Suomen Kellomuseosta.